

de foretage sig i hele deres Liv, at det skal være dem forbudt at afgive det afgørende ægteskabelige Ja i Kirken, for Alteret, under Herrens Velsignelse, og at de derimod skulle tvinges til at afgive det for den borgerlige Ægteskabsforstander. Jeg synes, at man skulde være noget varsom med at gribe til Foranstaltninger, som kunne gribe forstyrrende ind i eller virke anstødende mod Folkets sædle, religiøse Overbevisning og Følelse, man skulde være varsom og betænke sig vel, før man gaar til noget saa yderliggaaende Skridt; der maa være meget vægtige Grunde for at gaa saa vidt.

Naar vi saa se paa, hvilke Grunde der anføres for at gaa fra den nuværende Ordning, Grunde, som jeg fuldt ud kan anerkende ere til Stede, og som jeg gerne vil være med til at bidrage alt muligt for at faa ryddet af Vejen, saa er det jo væsentlig to Grunde. Man finder det urigtigt at ville tvinge alle til at indgaa deres Ægteskab for Præsten, alle dem, der ikke have meldt sig ud af Folkekirken, og det er jo heller ikke rigtigt. Det er ikke rigtigt at ville tvinge alle dem, der vitterligt ikke have noget med Kristendom eller Kirke at gøre, til at skulle modtage en Velsignelse, som de ingen Pris sætte paa, som de maaske le ad, altsaa tvinge dem til at indgaa Ægteskab i Kirken under de religiøse Ceremonier, som der finde Sted, naar de ellers ikke have nogen Tilbøjelighed eller Lyst til at have med Kirken eller Kristendommen at gøre. Det er altsaa den ene Grund. Den anden er den, at man finder det urigtigt og uretfærdigt at ville tvinge Kirkens Tjenere, Præsterne, til at foretage Ægtevielser og lyse Velsignelse over Ægteskaber og Forbindelser, som de i deres Samvittighed maa være imod, og som selve Kirkens Herre — som den ærede Minister udtalte ved Lovforslagets 1ste Behandling — har udtalt Fordømmelse over. Der er selvfølgelig ingen, der vil benægte, at det er urigtigt og uretfærdigt at ville tvinge Landets og Kirkens Præster til at foretage saadanne Ægtevielser, som stride imod det Embede, som de have at skulle udføre blandt Landets Borgere, men jeg kan ikke forstaa, at det skulde være nødvendigt at gaa til den modsatte Yderlighed. Naar man vil hævde Folks Ret til at blive fri for den kirkelige Vielse, og jeg indrømmer, at den bør hævdes, hvorfor vil man saa ikke lade Folkekirkens Medlemmer, dem af dem, som virkelig have Trang til, Interesse og Følelse for at indgaa Ægteskab paa den

samme højtidelige kirkelige Maade som hidtil, have deres Frihed, hvorfor vil man paalægge dem, at nu maa de ikke det længere, nu skal det ske for Ægteskabsforstanderen rundt omkring hvor han er. Jeg kan ikke se andet, end at det maatte være muligt at komme bort fra disse to Uretfærdigheder paa en simplere og lettere Maade end her foreslaaet i Forslaget, og derom ere ogsaa alle Landets Biskopper enige. Ministeren har jo indhentet deres Erklæring om det foreliggende Forslag, og de ere alle sammen enige om, at det ikke er nødvendigt at gaa til et saadant indgribende radikalt Skridt som dette, der vil beklages fra mange Sider, for at raade Bod paa de Ulemper, vi hidtil have lidt under. Naar en enkelt af dem af andre Grunde for Kirkens Skyld har holdt paa det borgerlige Ægteskab, saa er det under Forudsætninger og paa Betingelser, som slet ikke ere til Stede her, men som jeg maaske kommer til at berøre noget senere. Man maa være meget varsom med at foretage noget, som i mindste Maade kunde bidrage til i den almindelig Befolknings Øjne at nedsætte Ægteskabets overmaade store Betydning baade i kristelig og borgerlig Henseende, og jeg er ikke i Tvivl om, at det vil man gøre ved at indføre det tvungne borgerlige Ægteskab. Der vil blive en meget stor Forskel paa den Maade at indgaa Ægteskab paa og paa den gamle indtil nu hævdede Maade at indgaa det paa i Kirken for Herrens Alter og under Herrens Velsignelse, og det kan nok have sin Betydning for adskillige af Landets Borgere, at dette store og vigtige, maaske det allervigtigste af alle deres Skridt i Livet, bliver indgaaet under saa højtidelige og alvorlige Forhold som muligt, at det bliver dem indprentet og paalagt, hvilken vigtig Betydning det har, at de derved nu have indgaaet en Forening, som skal gælde for hele Livet, som de ubrødelig maa holde, og at de maa se paa bedst mulig Maade at leve Livet sammen til fælles Bedste, og at det bliver dem foreholdt saa alvorligt som muligt. Det kan ikke finde Sted for den borgerlige Ægteskabsforstander, han kan ikke hævde andet end den borgerlige Betydning, som Ægteskabet har, idet han forlanger, at de skulle afgive det ægteskabelige Ja, som han saa skal protokollere. Der kan ikke finde noget af den Højtidelighed Sted, der maa og kan selvfølgelig ikke tales noget i kristelig Retning, Folk kunne ikke faa den Paamindelse, som jeg mener, at de bør have, naar de gaa ind til dette vigtige